

Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑ

Ὅπου κυλιᾶνε ἀστόχιστα
 Τ' ἀλέτρι—ὡσάν τὰ βώδια
 Καὶ σούφρονται ὑποταχτικά
 Στῶν Λυνατῶν τὰ πόδια
 Σκάμπαν καὶ βάλλαν τ' Ὀνειρο
 Μέσ' τὸ βαθὺ τὸ λάκκον,
 Τῶν Ἀνίδεων τὰ βλαστήμια,
 Καὶ τῶν Ἀνθρωπάκων.

Οἱ Βατράχοι κρίζανε
 Μέσ' ἀπὸ τὰ βάλτονεῖα
 Κ' οἱ Κάμπιες βουληθήρινε
 Γιὰ νὰ ρίζωνε τ' Ἀστέρια.
 ὦ! Λόγια τὰ φαρμακεριά,
 Κ' οἱ Ὀχιές ὀποῦ σφυρᾶνε,
 Κ' οἱ Ἀλεπούδες—ποῦ προβιά
 Τοῦ λιονταριοῦ φορᾶνε,
 Μιὰ φωνὴ εἶναι μέσου μου
 Κ' ἔτσι πικρομιλάει:
 Τῆς νύχτας τὰ καμώματα
 Τὰ βλέπει ἢ μέρα καὶ γελάει.

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

Η ΤΑΝ Η ΕΠΙ ΤΑΝ

(Ἀπὸ τὸ Δεύκωμα τῆς Μυριέλλας—Μοιρίτας)

Ἀγαπητὴ Μυριέλλα,

Ἐἴκουσες βέβαια στὸ σχολεῖο ἀπρὶ τὰ λόγια ποῦ ἡ Σκαρτιάτισσα μητέρα τὰ εἶπε στὸ παιδί της, σὺν τὸ ἀποχωροτοῦσε. Σὲ δικὰ μας ρωμαϊκά τὰ λόγια ἀπρὶ σημαίνουν: "Ἢ φέρε την πίσω τὴν ἀσπίδα σου ἢ νὰ σὲ φέρουν ἀπάνου της νεκρὸ.

Ἔτεια λόγια, παιδί μου, ἀπὸ τίς σημερινές μητέρες τῆς Ρωμοσύνης δὲν τάκοῦμε, ἄς ἐλπίζουμε ὅμως πὸς ἀπὸ τῆς καινούργιας γενιᾶς τίς μητέρες θὰν τὰ ξανακοῦσουμε καὶ πὸς μιὰ μέρι θὰν τὰ βλέπουμε γραμμένα ἀπ' ὄξω ἀπὸ κάθε κοριτσίστικο σχολεῖο ὡς τὸ πρῶτο μᾶθημα ποῦ θὰ μαθαίνοινε οἱ κατωτινές μιννάδες.

Λίβερπουλ Μᾶης 1910.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ

Η ΣΑΚΟΥΝΤΑΛΑ ΤΟΥ ΚΑΛΙΔΑΣΣΑ
 μεταφρασμένη ἀπὸ τὸ Σανσκριτικὸ καὶ Πρα-
 κριτικὸ κείμενο ἀπὸ τὸν

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ»

«Θὰ γίνῃ ἔθνος ἡ Ἑλλάδα ἢ δὲ θὰ γίνῃ.
 Ἄμα γίνῃ θὰ τρακιστῇ κ' ἢ πρόληψῃ. Κ'
 ἐπειδὴ ἀναντιλεχτο πὸς θὰ γίνῃ ἔθνος.
 θὰ πῆ πὸς γιὰ βέβαιον ἢ νίκη δική μας.
 ἐγλαδὴ τῆς Ἰδέας.» ΠΥΧΑΡΗΣ (Ρέθα
 καὶ Μήλα Τόμος Ι')

«Οἱ ἐγροτικιστὰὶ ἐκλήθησαν ὑπὸ τῆς ἱ-
 στορίας νὰ παίξουν σπουδαῖον ρόλον εἰς
 τὴν ἀναγέννησιν τῆς κοινωνίας μας.
 Ἀποῦ κατώρθωσαν εἰς τὸ μέσον τοιοῦτου
 ὠκεανοῦ ψεύδους καὶ ἀπάτης ἢ ἀπαλ-
 λαγοῦν ἰσχυρῶν προλήψεων. τὰ τοιοῦτον
 ἀποδεικνύει ἔτι ἔχουν ἕγῃ ἐγκέφαλον
 καὶ γενναῖον. εἰλικρινὴ χαρακτήρα, πράγ-
 μα σπάνιον εἰς τοιαύτην σχολαστικῇ,
 διεφθαρμένῃ καὶ σατανικῶς ἐγωιστικῇ
 ἐποχῇ μας.» Γ. ΣΚΑΠΡΟΣ («Τὸ Κοινο-
 νικὸ μας ζήτημα»).

Ὁ ἀγώνας γιὰ τὴ γλώσσα ποῦ ἀνοιξε ὁ Ψυ-
 χάρης ἀπὸ τὸ 1888 μετὰ τὸ «Ταξίδι του» ἀπλώθηκε
 φούντωσε καὶ συντάραξε τίς τελευταῖες μέρες ἄλλη
 μιὰ φορὰ τὸ ἔθνος τὸ Ἑλληνικόν. Εἶναι τρομερὸ νὰ
 συλλογιστῇ κανεὶς τὴ δύναμη πρέπει νὰ κλείνῃ μέ-
 σα τῆς μιᾶ Ἀλήθεια, ποῦ ἦσυχια ἦσυχια τὴ φέρνει
 στὴ μέση ἑνὸς ἀθρώπου, καὶ αὐτὴ σὰ φῶς ποῦ τίπο-
 τα δὲν μπερρεῖ νὰ τὴ σταματήσῃ συνεπαίρει: παρά-
 δεσες καὶ συνήθειες, πατῆ πρόληψες, ξεσκοτιδιάζει
 μυαλά, περνᾷ καιροῦς, πετᾷ πάνου ἀπὸ γενιές, ὑ-
 ψώνει συνειδησες, καρπίζει τὸ νοῦ, δένει ἐποχές. Οἱ
 πῶ σημαντικοὶ πρόδρομοὶ τοῦ Ψυχάρη, ὁ μέγας
 Σελωμὸς καὶ ὁ προφήτης Βηλαράς, ἔσο καὶ ἂ νοιώσα-
 νε κατάβαθα τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας καὶ διακηρύ-
 ξανε μεγαλόφωνα τὰ δίκια τῆς δημοτικῆς μας δὲν
 μπορέσανε νὰ βαστήξουνε τὸν ἀγώνα γιὰτὶ λείπανε
 ἀπ' αὐτοὺς τὰ ἔπλα τῆς Ἐπιστήμης. Μετὰ τὴ λογι-
 κὴ μονάχα καὶ μετὰ τὴν καρδιὰ τέτοιοι ἀγῶνες δὲν
 μποροῦνε νὰ διαδοῦνε τὰ μαῦρα σύγνεφα τῆς ἀμά-
 θειας καὶ τῆς ἐκμετάλλεψης τῶν ἀγαθῶν τοῦ κα-
 θεστώτου.

Χρειαστῆκανε εἴκοσι τρία χρόνια ἀπὸ τότες γιὰ
 νὰ στεριώσῃ μιὰ νέα γλωσσικὴ συνειδηση, μιὰ προ-
 σπάθεια γιὰ νὰ σπάσῃ τὴν παράδοση ποῦ κληροδο-
 τήσανε στὸ ἔθνος ὁ ἀσυλλόγιτος Προγονισμὸς καὶ
 ἡ σχολαστικὴ Δασκαλοκρατία. Σήμερα μπορούμε
 νὰ ποῦμε ἐδίσταχτα πὸς τὰ πῶ φωτεινὰ πνέματα
 τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ νοιώσανε τὴν καινούργια ἱ-
 δεολογία τοῦ Δημοτικισμοῦ ποῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν
 ἀλλαγὴ τῆς γλώσσας, ἀπὸ τὸ θάνατο τῆς ψεύτικῆς
 καθαρῆς, γιὰ νὰ φτάσῃ ἴσα μετὰ τὴν ἀλλαγὴ
 τῆς ψυχῆς τῆς πλανημένης καὶ ἀφιονισμένης ἀπὸ τὸν
 καπνὸ τοῦ εὐκολοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς λογοκο-
 πίας.

Οι πρώτοι που θελήσανε να εναντιωθούνε σ' όλο αυτό τὸ «παρελθόν» που τ' αποτελέσματα του ξεχρονται ένα ένα να δείξουνε και στους τυφλούς ἀκόμα τὴν καταστροφή, εἶναι οἱ σημερνοὶ δημοτικιστᾶδες. Αὐτοὶ που τὸ νου τους φώτισε μιὰ Ἰδέα, που γλύκανε τὴ ζωὴ τους μιὰ προσπάθεια γιὰ ἓνα σκοπὸ εὐγενικό, τίμο κ' ἔθνοσώστη. Ἔτσι οἱ δημοτικιστᾶδες ἤρθανε σὲ σύγκρουση ἀμέσως ἀμέσως μὲ ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα που ἀντιπροσωπεύουνε τὴν παλιὰ ἰδεολογία, καὶ που ἐκμεταλλεύονται τὴν παράδοση καὶ τὴ σημερινὴ κατάσταση γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους, γιὰ τὰ συμφέροντά τους που στέκονται ἀδιαχώριστα ἀπὸ τὴν πατριδοκαπηλεία καὶ τὸ λογοκοπισμὸ.

Οἱ δημοτικιστᾶδες χαρακτηρίστηκαν ἐπαναστάτες, ἀθροῦποι που θέλουνε τὴν καταστροφή τοῦ Ἑθνους (δηλαδὴ τῶν ἐκμεταλλευτῶν), που ζητοῦνε ν' ἀνεβάσουν ἀψηλά τὸ χυδαῖο λαὸ (δηλαδὴ τὰ θύματα τους), ἀνισόρροποι που ἐπιθυμοῦν ἀνατροπὴ (δηλαδὴ νὰ δείξουνε πῶς τίποτα δὲν ἀξίζουνε ὅσοι κοκορεύονται σήμερα γιὰ σοφοί), ἐκφυλοὶ που δὲν τρέχει σὲς φλέδες του αἷμα Ἑλληνικὸ (γιατὶ ἑλληνικὸ αἷμα ἔχουνε μόνο ὅσοι λένε ψέμματα, δηλαδὴ πῶς μὲ τὰ προγονικά μας δίκια θὰ πάσουμε τὴν Πόλη), ὑπονομευτῆς τῆς θρησκείας καὶ τελευταῖα πουλημένοι στους ὀχτροὺς τοῦ Γένους που γιὰ τὸ χρῆμα προδίνουν τὴν πατρίδα (δηλαδὴ πράμα που οὐσιαστικὰ κάνουνε οἱ ἴδιοι ἐκμεταλλευτῆς τοῦ εὐκολόπιστου κοσμάκη).

Βρήκανε τὸν ἀνόητο καὶ κουτοπόνηρο Μιστριώτη, τὸν ἐκεντρίσανε καὶ αὐτὸς ἄρχισε νὰ σπέρνῃ στὸ λαὸ τίς συκοφαντικὲς του φευτιές. Ὁ λαὸς κρατημένος στὰ ἐπίσημα σκολεῖα μακριὰ ἀπὸ τὸ φῶς, ἀπὸ τὴ μέρψωση που ἀνοίγει τὸ νου, βουτηγμένος στὴν ἀμάθεια, νεκρωμένος στὴν ψυχὴ ἀπὸ τὴ σημερινὴ Δημοτικὴ ἐκπαίδευση, δούλος τῆς λογοκοπίας, σκλάβος τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἀπονήρευτου μυαλοῦ του, ὑπερέτης τυφλὸς τῶν ἀφεντάδων τοῦ πλούτου καὶ τῆς καθαρεύουσας, τὰ χώνεψε καὶ τὰ πίστεψε ὅλα πέρα πέρα. «Τὸ Ἕθνος κιντύνει, ἡ γλῶσσα προδίνεται».

Κι ὅταν ἡ Ἑθνοσυνέλευση βρέθηκε μπροστὰ σὲ μιὰ πρόταση ἐκδιαστικὰ φερμένη ἀπὸ τοὺς δρόμους, γιὰ νὰ γραφτῆ στὸ καινούργιο Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδας πῶς ἡ καθαρεύουσα εἶναι ἡ γλῶσσα που πρέπει νὰ λατρεύη καὶ νὰ προσκυνᾷ τὸ Ἕθνος σὰν εἰδωλο, δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσῃ τὴν ἰσορροπία της, μὰ ἔπεσε στὸ λάκκο που τῆς σκάψανε οἱ ἐπιτήδειοι. Καὶ ψήφισε τὴν τέτοια πρόταση.

*

«Ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους εἶναι ἐκεῖνη

εἰς τὴν ὁποίαν συντάσσονται τὸ Πολίτευμα καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Νομοθεσίας τὰ κείμενα. Πᾶσα πρὸς παρὰφθορὰν ταύτης ἐπέμβασις ἀπαγορεύεται».

Μὰ ποιὰ εἶναι ἡ γλῶσσα που συντάσσεται τὸ Πολίτευμα καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Νομοθεσίας τὰ κείμενα; Φυσικὰ ἢ καθαρῆουσα. Καὶ ποιὰ καθαρῆουσα; Τὸ ἀπόδειξε ἡ γλωσσολογικὴ ἐπιστῆμη πῶς οὐδὲ γλώσσες ἑλληνικὲς ὑπάρχουν, ἢ ἀρχαία καὶ ἡ δημοτικὴ. Τὴ λεγόμενη καθαρῆουσα δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ὀνομάσῃ κανένας γλῶσσα γιατί μέσῃ στὴν ἔννοια τῆς λέξης «γλῶσσα» βρίσκεται ἀτόφια ἡ ἔννοια τῆς γραμματικῆς, καὶ τῆς καθαρῆουσας γραμματικῆς δὲ γράφτηκε ἴσια μὲ σήμερα μήτε μπορεῖ ποτὲς καὶ νὰ γραφτῆ. Ὅστε καθαρῆουσα δὲν ὑπάρχει, ὑπάρχει μονάχα μιὰ συνθηματικὴ γλῶσσα κομμένη σὲ ὀρισμένα δασκαλικὰ καλούπια, ἀνάλογη πάντα γιὰ τὴν πολλὴ ἢ λίγη δόση τοῦ Ἀττικισμοῦ που θ' ἀνακατέψῃ κείνος που τὴ γράφῃ.

«Ἐκεῖνη εἰς τὴν ὁποίαν συντάσσεται τὸ Πολίτευμα . . .»

Μὰ τὸ Πολίτευμα δὲ συντάσσεται ὁλοένα γιὰ νὰ μᾶς δείχνῃ τὴ γλῶσσα, συντάσσεται μιὰ φορὰ καὶ ἀπὸ τὴν τέτοια του σύνταξη μπορεῖ νὰ περάσῃ κ' αἰῶνας. Ἢ εἶναι τὸ λοιπὸν ὑποχρεωμένη ἡ γλῶσσα νὰ σταματήσῃ στὴν ἐποχὴ που γράφτηκε τὸ Πολίτευμα καὶ νὰ μὴν ἐξελιχτῆ; Ὁχι βέβαια, γιατί τότες γυρίζουνε ἀνάποδα οἱ φυσικοὶ νόμοι. Ἡ γλῶσσα ἢ τρέχῃ τὸ βρόμο της στὴ φιλολογία καὶ στὴν καθημερινὴ χρῆση καὶ μονάχα στὴ δημόσια ὑπερσία θὰ βλέπῃ κανεὶς μιὰ τυραννικὴ καὶ θλιβερὴ προσπάθεια γιὰ νὰ μὴν κουνηθῆ ἀπὸ τὴ θέση της. Καὶ θὰ ἔρθῃ μέρα που θὰ καταντήσῃ ἡ σημερινὴ διγλωσσία νὰ φτάσῃ σὲ σημεῖο ἀξιοθέτητο καὶ κωμικὸ καὶ νὰ μακρύνῃ ἡ ἐπίσημη γλῶσσα τόσο πολὺ ἀπὸ τὴ λαϊκὴ ὥστε νὰ δημιουργηθοῦνε καὶ σὲ μᾶς τάξεις Μανταρινίων που νὰ ξηγοῦνε τὰ κείμενα. Τὶ κακὰ θὰ φέρῃ ὁ τέτοιος μανταρινισμὸς εὐκολο νὰ τὸ νοιώσῃ ὁ καθένας.

«Ἐκεῖνη εἰς τὴν ὁποίαν συντάσσονται τὸ Πολίτευμα καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Νομοθεσίας τὰ κείμενα».

Μὰ τὰ κείμενα τῆς Ἑλληνικῆς Νομοθεσίας δὲν εἶναι ὅμοια στὴ γλωσσικὴ μορφή. Κάθε ὑπουργὸς ἢ βουλευτῆς ἢ τμηματάρχης που φτιάχνει τὸ σκῆδιο κάθε Νόμου μεταχειρίζεται τὴ δική του καθαρῆουσα ἀπὸ τίς πολλὰς που ὑπάρχουν, ὅπως εἴπαμε. Κ' ἔτσι κείνος που μελετᾷ τοὺς Νόμους βρίσκεται μπροστὰ σὲ μιὰ γλωσσικὴ σαλάτα, που ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ κάθε λογῆς κ' ἐποχῆς γλωσσικὲς φόρμες, καὶ πολλὰς φορὲς ἀπὸ γλωσσικὰ μαργαριτάρια ἀσυνταξίας τῆς πρώτης γραμμῆς. Ἄλλοι τύποι, ἄλ-

λες λέξεις, άλλη σύνταξη. Έδω πιά δὲν ἔχει δι-
γλωσσία, ἔχει πολυγλωσσία. Καὶ μιὰ τέτοια πολυ-
γλωσσία καθιερώνεται: γιὰ ὑπόδειγμα!

«Πᾶσα πρὸς παραφθορὰν ταύτης ἐπέμβασις ἀ-
παγορεύεται». Ποιᾶς ταύτης: Τῆς ἐπίσημης γλώσ-
σας; Μὰ κάθε ἔργο γραμμένο στὴ δημοτικὴ μπο-
ρεῖ ἀπὸ τὸν κάθε καλοθελητὴ νὰ χαρακτηριστῆ
ἐπέμβαση γιὰ νὰ «παραφθορῆ» ἢ ἐπίσημη, γλώσ-
σα. Ἔνα τραγούδι ἀκόμα, καὶ μάλιστα καλὸ τρα-
γούδι δείχνοντας μὲ τοῦ στίχου τὴν ἁμορφίαν τὰ
κάλλη τῆς δημοτικῆς μας εἶναι φοβερὴ **ἐπέμβαση**
κατὰ τῆς ἐπίσημης γλώσσας καὶ πρέπει ν' ἀπαγο-
ρευτῆ κατὰ τὴ λογικὴ τῆς συνταγματικῆς διάτα-
ξης. Ἡ λέξις «ἐπέμβαση» μπορεῖ νὰ ἐρμηνευτῆ τό-
σο πλατιά, ὥστε νὰ δώσῃ χέρι στὴν κάθε εἶδους ἐκ-
μετάλλεψι καὶ πίεσι. Φανταστῆτε πῶς ἐρχεται στὰ
πράγματα ἀναπάντεχα ὕστερα ἀπὸ λίγο κικρὸ εἰ πε-
ρίφημος θαυμαστῆς καὶ ἀξίος σύντροφος τοῦ Μι-
στριώτη, ὁ κ. Μαυρομιχάλης, ποῦ ἔχει «ἐκπεφρα-
σμένη γνώμη κατὰ τῶν χυδαίστων». Μπορεῖ ἀξιό-
λογα ἢ στενὴ ἀντίληψί του νὰ τρομοκρατήσῃ κάθε
στοιχειώδη λευτεριά, νὰ πνίξῃ κάθε πνευματικὸ ἀν-
θισμα, νὰ βουδάνῃ κάθε φωνὴ τῆς ψυχῆς, ἔχοντας
κορῶνα καὶ φλόμπουρο τὴν τέτοια συνταγματικὴ
διάταξι. Μὰ μήπως **ἐπέμβαση** πρὸς παραφθορὰν
δὲν μπορεῖ ἀξιόλογα νὰ χαρακτηριστῆ ἀπὸ κάθε
πολιτικὸ τύραννο καὶ ἢ προφορικὴ συνεννόησι τοῦ
Δημόσιου ὑπάλληλου στὴν ὑπεροσία του ἢ καὶ ἔξω
ἀπ' αὐτή; Καὶ ποιὸς θὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Γκλαδάδες
καὶ Κουλουμπάκηδες τῆς ἀσεβέστατης Δημοκρατίας,
νὰ ἐρμηνέψουνε ὅπως συμφέρει στοὺς ταπεινοὺς συ-
φεροντολογικοὺς σκοποὺς τοῦ διάταξι;

★

Σὰν ψηφιστόταν ἀπὸ τὴν Ἐθνοσυνέλεψιν ἢ πα-
ραπάνου διάταξι, ἔγινε δήλωσι προφορικῆ ἀπὸ μέ-
ρος τοῦ Πρωθυπουργοῦ ποῦ γράφτηκε στὰ πρακτικὰ
τῆς Βουλῆς πῶς «οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἐκπαιδεύσεως
ἔχουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τηροῦν τὴν γλώσσαν τοῦ
κράτους ὄχι μόνον ἐν τῇ δημοσίᾳ αὐτῶν ὑπηρεσίᾳ
ἀλλὰ καὶ ἔξω αὐτῆς». Δηλαδή μὲ ἄλλα λόγια ὁ
κάθε δάσκαλος, ὁ σχολάρχης, ὁ καθηγητῆς, ὁ γυ-
μνασιάρχης, ὁ καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, δὲ
θὰ μπορῆ πιά νὰ γράψῃ τὴ δημοτικὴ μας γλώσσα.
Ἄν θέλει νὰ γράψῃ εἴτε τραγούδι εἴτε ἄλλο ἔργο
φιλολογικὸ πρέπει νὰ τὸ φουρνίσῃ στὴν καθαρῆου-
σα. (Οἱ ἀγαθοὶ δασκάλου δὲν μποροῦνε νὰ ψάλλουνε
ἀπὸ δῶ κι ὄμπρὸς τὴν ἀγάπη τους: τὸ αἶστημά τους
πρέπει ἢ νὰ τὸ πνίξουνε ἢ νὰ τὸ ἐκφράσουνε στὴν
ἐπίσημη γλώσσα τοῦ Κράτους «Καὶ ἔξω τῆς δημο-
σίας αὐτῶν ὑπηρεσίας».

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο πνίγεται καὶ στραγγαλιζε-

ται τὸ πνεῦμα κ' ἢ νέα μας φιλολογία. Ἐχοῦμε τό-
σους δασκάλους ποῦ καλλιεργοῦνε τὰ γράμματα καὶ
φυσικὰ ἔλθοι τους στὴ δημοτικὴ μας. Γράφουν τρα-
γούδια, δηγήματα, μαζεύουν παράδοσες καὶ παρα-
μῦθια τοῦ λαοῦ. Ὅλ' αὐτὰ ἀπὸ δῶ καὶ πέρα χαρα-
κτηρίζονται ἐγκλήματα καὶ τιμωροῦνται. Ποιὸ γρα-
φτὸ ἢ ἀγραφο δίκιο εἶναι κείνο ποῦ θὰ πνίξῃ τὴ
φιλολογικὴ παραγωγὴ τοῦ δηγηματογράφου μας καὶ
καθηγητῆ Κώστα Παρορίτη, τοῦ συγγραφέα τοῦ δυ-
νατοῦ ρομάντζου «Στὸ Ἄλμπουρο» καὶ τῶν «Νε-
κρῶν τῆς ζωῆς», ποῦ θὰ στερέψῃ μὲ τὴ βιά τὴ θα-
μαστὴ ποιητικὴ φλέβα τοῦ Γρουπάρη, ποῦ τυχαίνει
νὰ εἶναι καὶ καθηγητῆς; Ποιὸ εἶναι κείνο ποῦ θὰ
μποδίσῃ τὸ σχολάρχῃ Βάρναλῃ νὰ γράψῃ στίχους
στὴ δημοτικὴ καὶ νὰ μεταφράξῃ τοὺς ἀρχαίους σ'
αὐτῆ; Ποιὸ ἐκείνο ποῦ θὰ ἐπιδάνῃ στὸν καθηγητῆ
Φωκὰ νὰ μὴ γράψῃ στὴ γλώσσα ποῦ πιστεύει; Καὶ
ποιὸ ἀκόμα τὸ δίκιο ποῦ θὰ χαρακτηρίσῃ τὸν Πα-
λαμὰ λειτουργὸ τῆς ἐκπαίδεψης καὶ θὰ τονε ὑπο-
χρέωσῃ τὴ «Φλογέρα τοῦ Βασιλιά» νὰ ἐμπνευστῆ
καὶ νὰ γράψῃ στὴν καθαρῆουσα;

Λένε: ὅποιος θέλει τὴ δημοτικὴ ἄς μὴ γίνεταί
δημόσιος ὑπάλληλος. Ἐραῖα λόγια ποῦ εἶναι ἀξία
νὰ βγαίνουν ἀπὸ ἀθρώπους ἀκριτοὺς, μὰ τὴν ἀλή-
θεια, κι ἀνισόρροπους. Καὶ τί εἶναι ἢ δημοτικὴ γιὰ
νὰ τραβᾷ τέτοιους καταδιωγμοὺς ἀπὸ τὸ Κράτος;
Δὲν εἶναι ἢ γλώσσα ποῦ ξεπήδησε ἀπὸ τὰ σπλάχνα
τοῦ λαοῦ; Δὲν εἶναι ἢ γλώσσα τοῦ 21 καὶ τῶ δη-
μοτικῶνε τραγουδιῶν; Δὲν εἶναι ἢ ἀληθινὴ Ὑγρα-
τέρα καὶ ἢ μόνη τῆς ἀρχαίας; Δὲν κλείνει μέσα
τῆς καὶ ἀπὸ τὴ Δόξα τῆς φυλῆς μας;

Φριχτὸ πρᾶμα νὰ συλλογίζεταί κανεὶς πῶς κα-
τάντησε μιὰ Πολιτεία σὲ θέση νὰ χτυπήσῃ τοὺς ἀ-
θρώπους ποῦ καλλιεργοῦνε τὰ γράμματα καὶ τὴ φι-
λολογία, τὴ διανόησι ἑνὸς ἔθνους, τὸ τραγούδι του,
τὸ αἶμα τῆς καρδιᾶς του!

Μὰ μήπως μονάχα ἢ φιλολογία καὶ τὰ γράμμα-
τα στραγγαλιζοῦνται; Μουντζουρώνεται καὶ ἢ Ἐπι-
στήμη. Ποιὸς δάσκαλος, λειτουργὸς τῆς ἐκπαίδεψης,
ποῦ εἶναι καὶ ἢ δουλειά του, θὰ τολμήσῃ νὰ μελε-
τήσῃ τὴ γλωσσολογία; Στὸ ξέτασμά του, στὴν καλ-
λιέργειά του, στὸ δρόμο του ὁ ἐπιστημονικὸς νοῦς
μπορεῖ νὰ τονε φέρῃ σὲ συμπεράσματα ὄχι καὶ τό-
σο ἐπαινετικά, ἴσως κι ἀντίθετα τέλεια, γιὰ τὴν ἐ-
πίσημη γλώσσα τοῦ Κράτους, τὴν περίφημη καθαρ-
ρεύουσα. **Ἐπέμβαση** καταφάνεσι ποῦ φυσικὰ «ἀ-
παγορεύεται».

Πνίξου καὶ σὺ λοιπὸν ἐπιστήμη, σταύρωσε τὰ
χέρια καὶ πέθανε. Τὸ Κράτος μὲ δὺὸ γραμμῆς του
σὲ καταδικάζει: στοὺς αἰῶνες, ἐσένα ποῦ κανεὶς δὲν
ἔμεινε νὰ μὴν προσκυνήσῃ τὸ μεγαλεῖο σου στὰ
νεώτερα χρόνια, νὰ μὴ θαμάσῃ τὴ δυνάμη σου. Ἡ

Ἑλλάδα, ὁ τόπος πού σέ πρωτογέννησε, ὁ Ἐπιστήμη, δὲ σέ καταδέχεται πιά. Οἱ κουτόφραγκι μανάχα ἄς σέ λατρεύουνε.

Ὅμως ἕλος αὐτὸς ὁ καταδιωγμὸς τῆς γλωσσικῆς Ἰδέας δείχνει θεοφάνερα τῆ δύναμη καὶ τῆ ζωὴ τῆς. Ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια στὰ **Βαγγελικὰ** καὶ στὰ **Ὁρεσσειανὰ** ἐργάζετο πάλι ὁ Μιστριώτης χωρὶς ν' ἀκούγεται μιὰ φωνὴ διαμαρτυρήσεως. Μὰ σήμερα καὶ μέσα στὴ Βουλὴ καὶ ἔξω στοὺς δρόμους, ἀκόμα στὶς ἐπαρχίες, καθὼς στὸ Βόλο, τινάχτηκε μιὰ περιφρόνηση κ' ἔνα φτύσιμο ἀπὸ τοὺς γενναίους πρόμαχους τῆς ζωντανῆς μας γλώσσας, στοὺς κουφιοκέφαλους σχολαστικούς καὶ τοὺς ἀνίδεους δημαγωγούς πού παρασύρανε τὸ λαὸ σὲ θλιβερὰ κι ἀνελεύτερα παραστρατίσματα.

Νὰ χτυπηθῆ ἡ Ἰδέα μας, σημαίνει νίκη, νὰ βρισθῆ σημαίνει θρίαμβος. Γιατὶ ὁ ἄλλος τότες μανάχα θὰ σέ χτυπήσει καὶ θὰ σέ βρῆσει ἔταν σὲ βλέπη ἀγνάντια του ἐπικίντυνο ὄχτρο πού τοῦ κόβεις τὴ ζήση. Καὶ ἡ ζωὴ τῆς καθαρεύουσας κόβεται ὀλοένα ἀπὸ τὴν κρινερόδινη καὶ μεστή παιδοῦλα, τὴ Δημοτικὴ πού τὰ νιάτα τῆς λιόλαμπρα κ' ἡ ὀμορφιά τῆς γλυκιάτο αἴστημα ἀγάπης.

Αὐριο μεθαῦριο οἱ νεκροὶ τῆς σκέψης καὶ τῆς ζωῆς θὰ γυρίσουνε τὴ χαύνη ὀργή τους γιὰ νὰ χτυπήσουνε ἄλλη καινούργια ἰδέα. Τὴν ἰδέα τοῦ Σοσιαλισμοῦ. Καὶ τὴ στιγμή ἐκείνη πού θὰ σημειωθῆ ὁ τέτοιος καταδιωγμὸς τῆς, σίγουρα πῶς τοῦ Σοσιαλισμοῦ ἡ ἐπίδραση καὶ στὴν πατρίδα μας ἀκόμα δὲ θὰ εἶναι κούφιος λόγος.

Ἡ ἱστορία μᾶς δείχνει παραδείγματα ἀναντίλεχτα πῶς ὁ πόλεμος, ὁ καταδιωγμὸς, ἡ ψευτιά, ἡ συκοφαντία, τὰ μαρτύρια γιὰ μιὰ Ἰδέα πρόδρομος εἶναι τῆς μελλομένης νίκης τῆς. Ὁ λαὸς δὲ γίνε-ται, θὰ ξυπνήσει μιὰ μέρα. Θὰ ἰδῆ πῶς ὁ καυγὰς γιὰ τὸ πάπλωμα. Ὁ ἄσπισμὸς πού διαφεντεύει τὴν καθαρεύουσα θέλει νὰ καταπατήσῃ κάθε λευτεριά πού ἐρχεται ἴσια ἀπὸ τὰ λαϊκὰ ρέματα. Νίκη τῆς δημοτικῆς σημαίνει ἀνοίγμα τῶν ματιῶν τοῦ λαοῦ, μέρψωσή του, ἄψωμά του σὲ κείνη τὴν πνευματικὴ θέση πού νὰ νοιώσῃ τὴν ἀτιμὴ καταπίεση πού τοῦ γίνεται. Λοιπὸν δὲ φτάνει νὰ τοῦ χτυπήσῃ τὴν οἰκονομικὴ του λευτεριά, ἀνάγκη ἀπαραίτητη νὰ τοῦ πατήσῃ καὶ τὴ γλώσσα. Τὰ ὄργανα γιὰ τὸ τέτοιο στραγγάλισμα τὰ ἔχουνε στὰ χεῖρα τους. Εἶναι οἱ δασκάλοι ἀπ' τὴ μιὰ μεριά πού θέλοντας καὶ μὴ σ' αὐτοὺς θὰ πέσῃ ἡ λαϊκὴ ψυχὴ πού πρωτοξαναίγε-ται στὴ ζωὴ, οἱ παπάδες ἀπ' τὴν ἄλλη πού σ' αὐτοὺς φέρνει τὸν κοσμάκη τὸ θρησκευτικὸ του αἴστημα. Ἡ ἐκπαίδεψη καὶ ἡ θρησκεία, ἀπ' τὴν κακὴ

τους ὄψη, μὲ μιὰ κατάλληλη τιμονιὰ φέρνουνε τὸ καράβι τοῦ ἁμειροῦ λαοῦ στὰ βράχια τῆς πνευματικῆς του σκλαβιάς καὶ τῆς οἰκονομικῆς του ὑποδύ-λωσης.

Στὴν Ἑλλάδα λένε ἔγινε ἐπανάσταση. Ἡ ἔμματα! Ἐπανάσταση ποτές δὲ σημειώθηκε στὸν κόσμo γιὰ νὰ στερήσῃ τίς κάθε λογῆς λευτεριές. Ἡ λεγόμενὴ ἐπανάστασι εἶταν ἕνα κίνημα μιᾶς τάξης λιγάρθιμης γιὰ νὰ καλλιτερέψῃ τὰ οἰκονομικά τῆς σφερόντα. Αὐτὸ βέβαια ἔφερε μιὰ φουρτούνα πού τέλειωσε στὴν Ἐθνοσυνέλευση. Ἀπὸ τὴν τέτοια κίνηση ξεπετάχτηκε κ' ἕνας ἄθροπος. Ὁ Βενιζέλος.

Ἐλεγε πῶς ἐρχεται νὰ φέρῃ νέες ἰδέες. Μὰ εἰ νέες ἰδέες τί ἄλλο μποροῦνε νὰ εἶναι παρὰ πλάτεμα τῆς κάθε λευτεριάς, ἀναγνώριση τῆς ζωῆς, πάτημα τῆς λογοκοπίας καὶ τῆς ἀστόχαστης ἰδεολογίας; Καὶ ὅμως. Ὁ ἄθροπος αὐτὸς πού δείχτηκε πῶς εἶχε στὸ γλωσσικὸ ζήτημα κάποια αὔρα γνώσης, δὲν μπόρεσε νὰ κατανικήσῃ τὸ ἐλάττωμα τοῦ συγκαρινοῦ ξεπεσμοῦ τῆς φυλῆς μᾶς. Τὴν ἔλλειψη τοῦ χαραχτήρα, πρῶτα κι ἀπάνου ἀπ' ἔλα. Ἐγίνε ὑπερέτης μιᾶς ἀνισόρροπης Κοινῆς Γνώμης πού εἶχε ἀξιοθρήνητη ἀγνοια γιὰ τὰ ἴδια τῆς σφερόντα, καὶ πού εἶτανε μεθυσμένη ἀπὸ τίς σατανικὲς παπαρδέλες τῶν ἐπιτήδειων ἐκμεταλλευτῶνε τῆς. Κ' ἔτσι ὁ Βενιζέλος δέχτηκε τὴν ἀνελεύτερη διάταξη, ὄχι ἀπὸ πεποθήση, μὰ ἀπὸ ὑποχώρηση. Κι αὐτὸ εἶναι τὸ θλιβερότερο καὶ τὸ χειρότερο.

Καὶ λοιπὸν τώρα τί θὰ γίνῃ;

Δύσκολο δὲν εἶναι νὰ τὸ νοιώσῃ κανεὶς. Ἡ φιλολογία χάραξε τὸ δρόμο τῆς. Αὐτὴ θὰ κλείσῃ μέσα τῆς, καλλιεργῶντας τὴ δημοτικὴ μᾶς, ἔλες τίς ἀληθινές καὶ γερές ὀρμές τοῦ ἔθνους μᾶς. Ἡ ἀντικαταστήσῃ τὸ σκλεσιό, πού ὁ Ρωμιός, ὅσο περνοῦνε τὰ χρόνια τόσο περισσότερο θὰ τὸ μισῆ. Καὶ μὲ τὸν καιρὸ θὰ φωτίσῃ τὸ λαὸ, θὰ τὸνὲ κάμῃ νὰ νοιώσῃ τοὺς πραγματικούς του ὀχτροὺς, κι αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ λαὸς πού κατηγορεῖ κι ἀναθεματίζει τώρα, θὰ σηκώσῃ στὰ μεσοῦρανα τοὺς ἀληθινούς ἀναγεννητῆς του καὶ θεοτικά θὰ τοὺς προσκυνήσῃ. Καὶ τὴν ὥρα πού θὰ σηκωθῆ ἀκράτητος νὰ σπάσῃ τίς οἰκονομικὲς του ἄλυσσιδες πού ὅσο πᾶνε καὶ θὰ τοῦ στενεύουν περισσότερο τὴν πνοή, θὰ ρίξῃ χάρμου ἔλα τὰ συντάγματα τῆς τυραννίας καὶ τῆς φυλοκρατίας τοῦ ἀσπισμοῦ, καὶ τόση θὰ εἶναι ἡ ἀντίδραση ὥστε στὸ νέο του πολίτευμα πού θὰ χαράξῃ ὕστερα ἀπὸ τὴν τέτοια ἀληθινή του ἐπανάστασι, καταπατώντας ἄλλη μιὰ φορά στὴν ὀρμή του τὴν ἀπέλυτη λευτεριά, θ' ἀνακηρύξῃ ἀνάμεσα σ' ἄλλα γιὰ ἐπίσημη γλώσσα τῆς νέας του Πολιτείας τὴ Δημοτικὴ μᾶς, ἐπιβάνοντας ἀφορεσμούς κι ἀναθέματα σ' ὅσους θὰ τολμήσουνε νὰ γράψουνε τὴ γλώσσα τῆς σκλαβιάς καὶ τῆς ἀγραμματοσύνης, τὴ στιγματισμένη Καθαρεύουσα.